

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2015

**ONTWERP V1
MEMORANDUM**

PUNTE: 100

Hierdie memorandum bestaan uit 31 bladsye.

AFDELING A: ONTWERPGELETTERDHEID**VRAAG 1 (30 punte)**

- **Verstaan ontwerptheorie en korrekte gebruik van ontwerpterminologie.**
- **Die erkenning van die vier kategorieë in ontwerp en hul eienskappe.**
- **Verstaan en interpreteer tekens en simbole, stereotipering, diskriminasie voordeel in ontwerp.**

1.1 1.1.1 (Ken 6 punte toe)

Kandidate moet DRIE van die gegewe elemente en beginsels bespreek.

ELEMENTE**Kleur:**

- Die 'pels' of lyf van die perd is een kleur – bruin. Dit bring eenheid en die perd word as 'n enkele eenheid eerder as 'n reeks werkende dele gesien. ☒
- Die maanhare en sommige struktuur en tekstuurlyne is 'n ligte roomkleur. Dit skep kontras en breek die monotoon van die algehele bruin. ☒

Lyn

- Geometriese en organiese lyne omring die lyf van die perd. Die geometriese lyne skep 'n gevoel van standvastigheid en struktuur terwyl die herhaling van die vloeiende organiese lyne die maVulette/handpop 'n lewendige voorkoms gee. ☒
- Die herhaling van lyne rondom die lyf, al langs die rug van die perd af en teen die gesig af, lei die kyker se oog reg rondom die ontwerp. Dit dra by tot eenheid en gee 'n gevoel van ritme, beweging. ☒
- Die lyn van die toom van die perd krom agtertoe om die onderste deel van die gesig van die perd. Dit breek die rigting van die lyne en lei die oog terug na die lyf. Die afwaartse, herhalende lyne van die maanhare eggo die gepunte gesig van die perd. Die rigting van die lyn verenig die onderste helfte van die ontwerp met die boonste helfte. ☒

BEGINSELS**Fokuspunt:**

- Daar is meer klem op die kop, nek en bo-lyf a.g.v. groter kontras tussen bruin en roomkleur. Die maanhare is ligte roomkleur en dit vorm 'n soliede vorm. Dit lei die aandag weg van die liggaam na die kop. ☒
- Daar is veel meer aandag gegee aan die detail in die kop. Bv. die klein baie donker oog is 'n sterk fokuspunt wat dadelik die kyker se aandag trek. So ook die uitsonderlike, organies gevormde ore gee die maVulette/handpop 'n lewendige kwaliteit. ☒

Proporsie en skaal:

- Proporsie as 'n element van ontwerp verwys na die harmonieuse verhouding tussen twee of meer elemente in 'n ontwerp, bv. soos grootte, kleur en hoeveelheid/kwantiteit. Die grootte van die perd se kop is in verhouding/proporsie met die lengte/grootte van die bene en verseker dat hierdie elemente in harmonie is met mekaar. Dit versterk die gevoel by kykers dat die maVnette/handpop 'n eenheid is. ☒
- Kandidate kan ook redeneer dat die proporsie van die kop te klein is in verhouding met die res van die lyf. Dit maak dit minder harmonieus. Maar dit kan geargumenteer word dat dit kan met opset wees om aandag weg te lei van die werkende dele van die perd, die bene, en te vestig op die meer gedetailleerde kop. ☒

Krediteer enige geldige stellings.

(6)

1.1.2 (Ken 2 punte toe)

Enige van die volgende DRIE Gestaltbeginsels kan op FIGUUR A toegepas word.

DEFINISIE VAN GESTALT (BEGINSEL).

Gestalt is 'n Duitse word en kan vertaal word as 'om die hele prent met een oogopslag te sien'. Dit is gebaseer op die idee dat die geheelbeeld meer as die som van die afsonderlike dele is.

DIE GESTALTWET VAN UNIVERSELE VERBINTENIS

Hierdie wet bepaal dat elemente verbind is deur universele visuele eienskappe, (soos lyn, kleur), vertoon verbind aan mekaar, m.a.w. hulle vertoon as 'n groep. ☒ In die *War Horse* is die kleur bruin die universele verbintenis, en gee die effek dat die perd een soliede vorm is. ☒

DIE GESTALTWET VAN NABYHEID

Hierdie wet bepaal dat elemente naby mekaar word gesien as 'n eenheid, meer as elemente verder uitmekaar. ☒ Die lyne op die perd is naby aanmekaar en word gesien as 'n rooster/raamwerk waarin die lyf omhul is. ☒

DIE GESTALTWET VAN OOREENKOMSTE

Hierdie wet bepaal dat 'n groep elemente met ooreenkomste, meer gesien word as verbind met mekaar as elemente wat nie dieselfde ooreenkomste het nie. Hulle kan dieselfde wees in grootte, kleur, vorm, tekstuur, fatsoen, ens. ☒ In *War Horse* help die herhaal die elementlyn, die oog om die elemente te groepeer, die beeld is 'n eenheid en dus makliker vir die kyker om in te neem en te verstaan. ☒

Krediteer enige geldige Gestaltbeginsel wat korrek toegepas en goed beredeneerd is.

(2)

1.1.3 (Ken 2 punte toe)

KATEGORIE VAN ONTWERP:

- Die 'War Horse' is 'n maquette/handpop wat 'n 3D-ruimte vul. ☒ Dit plaas dit in die Drie-dimensionele Handwerkkategorie van Ontwerp. ☒
- As deel van 'n stelontwerp vir 'n verhoogstuk, kan kandidate ook redeneer dit is Omgewingsontwerp. ☒

(2)
[10]

VRAE	KOGNITIEWE VAARDIGHEDE	VLAK	VRAE	PUNTE
Laer orde	Observasie/ Leesbegrip	30%	Deel van 1.1 .1 en 1.1.3	1+2
Middel orde	Toepassing	40%	Deel van 1.1.1 en Deel van 1.1.2	3+1
Hoër orde	Analise Sintese Evaluering/ Afleiding	30%	Deel van 1.1.1 en Deel van 1.1.2	2+1

1.2 1.2.1 (Ken 8 punte toe)

VORM: (Ken 2 punte toe)

- FIGUUR B maak gebruik van die plat, gestileerde, geometriese vorms in die vorm van driehoeke van verskillende groottes. Dit kan gesien word in die vorm van die dak van die Afrika-hutte, die patroon van kleiner blou en rooi driehoeke bo die dakke, asook die verlengde puntagtige driehoeke aan die bo- en onderkant van die ontwerp. Die verskillende groottes en vorms van die driehoeke bring verskeidenheid aan die ontwerp. ☒

PATROON: (Ken 2 punte toe)

- Patrone word geskep wanneer vorms herhaal. In FIGUUR B is daar duidelike patrone in die afwisseling van meetkundige vorms met die verskillende grootte driehoeke. Die herhaling van hierdie patroon gee die werk eenheid. ☒
- Die klem op die herhaling van soortgelyke vorms om 'n horisontale patroon te vorm is ook duidelik in die herhaalde, plat, organiese vorms van die diere aan die onderkant van die ontwerp. Een van die twee rye van organiese diervorms is 'n spieëlbeeld van die ander. Saam bied hulle 'n estetiese/mooi kontras/teenstelling met die rigiede meetkundige patroon. ☒

KONTRAS: (Ken 2 punte toe)

- Kontras word geskep deur die gebruik van die komplementêre kleure, oranje en blou. Die oorwegend oranje-patroon hutte is in teenstelling met die puntagtige/verlengde blou driehoeke. Oranje en blou word ook herhaal in die ry driehoeke bo die hutte. ☒

- Kontras word ook geskep deur die patrone van verskillende geometriese vorms en die organiese, gestileerde vorms van die diere. Dit skep 'n aangename "spanning" sonder om die eenheid van die ontwerp te verminder/weg te neem. ☒
- Daar is ook 'n kontras tussen die twee rye van diere want een ry is die spieëlbeeld van die ander. Dit skep die effek van 'n weerspieëling in water, versterk deur die blou gepunte/verlengde driehoeke agter die diere. ☒

INSPIRASIE/INVLOEDE: (Ken 2 punte toe)

- Die geometriese patrone, gestileerde beeste en die inheemse hutte, gee 'n sterk Xhosa-invloed. ☒ Dit versterk ook die feit dat die ontwerp in die Oos-Kaap geskep is. ☒

Krediteer enige geldige stellings.

(8)

1.2.2 (Ken 2 punte toe)

MOONTLIKE GESKIKTE RUIMTES:

- Die oorvloedige/sterk gebruik van kleur en die geometriese vorms gee die ontwerp 'n Afrika-gevoel. ☒ 'n Afrika wildreservaat met die klem op natuurlike boumateriaal en kleure sal die ontwerp aanvul. Dit sal bydra tot die natuurlike warmte van die materiaal, wat kan insluit hout, klip en grasdak. ☒
- Die kontemporêre Afrika-muurpapierontwerp sal ook in die binnekant van Hoër klas hotel, wat 'n minimalistiese gevoelsaam met helder, warm Afrika-tradisionele handwerke, soos weefstowwe, potte of uitkerfwerk gebruik as dekor. ☒ In so omgewing, sal kontemporêre ontwerpe wat tradisionele handwerk inkorporeer ook goed werk. Byvoorbeeld, die Zulu Mama-stoel deur Haldane Martin of 'n pot deur Imiso. Dit sal die tema van die muurpapier uitbrei, en nie oordonder nie. ☒
- Kandidate kan ook argumenteer dat dit lewe kan bring aan enige vervelige, kontemporêre omgewing, as dit gebruik word om 'n fokuspunt te skep bv. teen 'n enkele muur van 'n eetkamer of ingang-area. ☒ Dit sou die beste werk as iets anders in die kamer een van die kleure op die muurpapier herhaal. ☒

Krediteer enige geldige stellings.

(2)

VLAK	KOGNITIEWE VAARDIGHEDE	VLAK	VRAE	PUNTE
Laer orde	Observasie/ Herroep/ Leesbegrip	30%	Deel van 1.2.1 1.2.2	1+2
Middel orde	Toepassing	40%	Deel van 1.2.1	4
Hoër orde	Analise Sintese Evaluering/ Afleiding	30%	Deel van 1.2.1	3

VRAAG 2 (10 punte in totaal)**2.1 (Ken 7 punte toe)****DIE SKEP VAN 'N AFRIKA-IDENTITEIT DEUR DIE GEBRUIK VAN SIMBOLISME, BEELDE, TEKS EN UITLEG.**

Enige van die volgende sewe:

- Die woord AMANDLA het sterk Afrika konneksies. Dit beteken MAG in Swahili (Zimbabwe), Zoeloe en Ndebele en in hierdie konteks simboliseer dit ook die 'MAG' van ontwerp in kommunikasie. ☒
- Die verhewe vuis verteenwoordig 'n swart magsaluut wat stereotipes 'n Afrika-simbool van verset en weerstand is. ☒
- In die plakkaat hou die verhewe, geslote vuis 'n kwas vas. Dit is 'n simbool van die Nairobi jeugdige se optimisme en geloof in die gebruik van kreatiwiteit nie net vir groei nie, maar ook as 'n voertuig vir sosiale verandering en opheffing. ☒
- Die rye geometriese patrone in die agtergrond is tradisioneel van kunsvorme in baie Afrika-kulture. ☒
- Die komposisie het 'n asimmetriese balans, tipies aan 'n Afrika-identiteit. (Die fokuspunt is die kop en skouers van die swart figuur.) Dit dra grootliks by tot die gevoel van Afrika-identiteit. ☒
- Aandag word gevestig op die gesig van die figuur deur die sterk opwaartse diagonale lyn van die kwas. Dit trek ook aandag na die Afrika woord – Amandla, in die agtergrond. Die woord Amandla word ook beklemtoon, want dis parallel met die kwas. Die herhaling van die diagonale lyne vestig die aandag op die woord. ☒
- Die woord Amandla het ook 'n patroon-agtige kwaliteit wat help om dit in die diagonaal rye van meetkundige patrone in die agtergrond te integreer. Hierdie patrone is tipies van die geometriese patrone op Zoeloe-potte en Ndebele-muurpaneel. ☒
- Die gesig van die man word gevorm uit gestileerde vlakke wat dit die treffende, maskeragtige kwaliteit van Afrika-beeldhouwerk gee. ☒
- Die wyse waarop die kop en skouers die volle lengte van die ontwerp vul, herinner die kyker aan monumentale, Afrika-beeldhouwerk. Dit monumentale gevoel word versterk deur die manier waarop die figuur die belangrikste fokuspunt in die asimmetriese komposisie is. ☒
- Die oë van die figuur is gefokus op die skuins, afwaartse beweging van die kwas, wat die kyker se oog na die rigting van die vuis lei. Die gebalde vuis herinner aan 'n swart magsaluut en het ten doel om die boodskap van die plakkaat, die bedoelings van die ontwerper, te beklemtoon. Die kwas is stereotipes die simbool van 'n kunstenaar/ontwerper, en op hierdie manier word die boodskap versterk. ☒

Krediteer enige geldige stellings.

(7)

2.2 2.2.1 (Ken 1 punt toe)

STEREOTIPERING:

- 'n "Stereotipe" is 'n vaste indruk of idee van 'n groep of individu wat gebaseer is op die ervaring van 'n individu wat uitgebeeld word as waar. Dikwels gesien in advertensies wat groepe mense of individue verbind met sekere eienskappe, of die vervulling van voorgeskrewe rolle. Stereotipering is oor die algemeen meer negatief in sy boodskap as positief en daarom, moet dit vermy word in ontwerp. Dit kan beledigend wees. ☒

Krediteer enige geldige stellings.

(1)

2.2.2 (Ken 2 punte toe)

Enige TWEE van die volgende of enige ander goed beredeneerde antwoord:

- Viktoria Modesta Moskalova breek die stereotipiese siening van 'n model as iemand wat fisies volmaak moet wees. ☒
- Viktoria Modesta breek ook die stereotipiese opvatting dat 'n kunsledemaat/protese nie 'n beeld van skoonheid is nie. Die oog vang die dekor op die protese wat haar uitrustings aanvul en 'n eie modestelling maak. ☒
- Baie gestremdes word as onbevoeg gesien om 'n normale lewe te lei. Viktoria Modesta breek hierdie stereotipering en dwing mense om gestremdheid in 'n nuwe lig te sien. ☒

(2)

V2 VLAK	KOGNITIEWE VAARDIGHEDE	VLAK	VRAE	PUNTE [10]
Laer orde	Observasie/ Herroep/ Leesbegrip	30%	Deel van 2.1	3
Middel orde	Toepassing	40%	Deel van 2.1.1 2.2.2	2 + 2
Hoer orde	Analise Sintese Evaluering/ Afleiding	30%	Deel van 2.1.1	2 + 1

[10]

**VRAAG 3   Kandidate moet of VRAAG 3.1 of VRAAG 3.2 beantwoord.
(Ken 10 punte toe)**

3.1   (Ken 10 punte toe)

Kandidate moet 'n enkele opstel, sonder gelyste punte, skryf om hul vermoë om te evalueer en te vergelyk wanneer feite toegepas word, te wys. Punte is gelys in hierdie memorandum as fasilitering vir die merker.

**VOORBEELD: DIE ROMEINSE FORUM EN DIE ROMEINSE INKOPIESENTRUM:
CAESAR'S PALACE, JOHANNESBURG.**

INSPIRASIE/INVLOEDE:

Beide die Romeinse Forum en die Forum inkopiesentrum by Caesar's Palace het hul wortels in die antieke markpleine soos dié van Griekeland. ☑ Die Forum, inkopiesentrum se ontwerp is ook geïnspireer deur Middeleeuse markpleine wat ontstaan het tussen die 12de en 15de eeu. ☑ Die Romeinse Forum, was 'n kleiner, meer ordelike/georganiseerde weergawe van die oorspronklike Griekse dorpsplein. Dit was 'n mark of handelsplek waar goedere verkoop is volgens die behoeftes van die gemeenskap. ☑ Die Forum inkopiesentrum is ook geïnspireer deur die grootsheid van die Romeinse Forum. Dit is ontwerp om mense te lok na die idee van die prag en praal van die Romeinse Ryk op sy hoogste kruin. Besoekers betree die markplein onder deur 'n boog, en word begroet met rye marmerkolomme, elegante fonteine en standbeelde van Romeinse filosowe en militêre helde voor winkeldeure, net soos in die Romeinse Forum. ☑ Die funksie van beide die Romeinse Forum en die Forum inkopiesentrum is geïnspireer deur die behoeftes van hul onderskeie gemeenskappe. ☑ Die Romeinse Forum bedien die behoeftes van die mense van antieke Rome en die ontwikkeling van die moderne winkelsentrum was aanvanklik 'n reaksie op die groot behuisingkomplekse wat buite sakegebiede ontwikkel het, in stedelike gebiede na die Tweede Wêreldoorlog. Winkelsentrums was 'n reaksie op die behoefte om noodsaaklike winkels soos kruideniersware winkels en apteke, alles bymekaar te het. Die luukse inkopiesentrum van Caesar's Palace is deel van die Caesar's Palace Hotel en Casino-kompleks en is 'n reaksie op die behoeftes van die hotel en casino se gaste. Dit is ook 'n manier om mense te lok in die algemeen. ☑

GEBRUIK/FUNKSIE:

Die Forum het as een van die mees belangrike funksies van die antieke state gedien. Dit het voortdurend die gevoel versterk dat mense aan 'n gemeenskap behoort, 'n vorm van sosiale hiërargie. Dit was sentraal: dit dra by tot die funksie en identiteit van die stad Rome, en ook die breër Romeinse ryk. ☑ Dit het begin as handeldryf, en geleidelik ontwikkel tot die sleutel politieke-, rituele- en burgersentrum van Rome. Dit was 'n relatief klein ruimte, maar dit beteken alle sektore en vlakke van die Romeinse samelewing, van priesters, politieci en prostitute het gemeng. ☑ Dit bevat 'n verskeidenheid van tempels waar die gemeenskap rituele uitgevoer het. Dit dra by tot 'n groep se eenheid. Byvoorbeeld die Tempel van Castor in 484 BCE. ☑

Die Forum-inkopiesentrum is nie net 'n winkelsentrum, dit is ook 'n kulturele sentrum om te vermaak, te dien en te help. ☑ Die Forum-inkopiesentrum het nie 'n regsfunksie nie, maar dit het dienssentrums soos skoenherstel, pos- en bankwese, internetkafees, oogsorg, reisagente, gesondheid en skoonheid en mediese nooddienste, in. ☑

Beide die Romeinse Forum en die Forum-inkopiesentrum is ontwerp om te vermaak. Op die hoogtepunt van die Romeinse mag is die Forum gebruik vir triomfoptogte. Vooraanstaande Romeine het hul status versterk met 'n vertoning van monumentale kuns en argitektuur in die Forum. ☑ Die boog van Septimius Severus is een van minstens drie triomfboë gebou op die Forum. ☑ Die Forum-inkopiesentrum aan die ander kant, is nie oor propaganda en politieke vertoning nie. Dit is ontwerp om mense aan te moedig om te koop en hulself te geniet. Om dit te bereik maak die Forum-inkopiesentrum staat op die koper se sintuie. Vermaakareas bestaan van uit kindervriendelike speelruimtes, lewendige vertonings, fliekteaters, restaurante en kitskosplekke. Gemodelleer op die prag en die omvang van die Romeinse Forum, vind ons winkels ook rondom groot oop ruimtes, soos die stadsplein (plaza) by die Romeinse Forum. ☑ Klante word visueel gelok d.m.v. kleur, teksture en 'n verskeidenheid van vorms. Gehoorsintuie word gestimuleer deur middel van musiek. Smaak- en reuksintuie word geprikkel deur 'n verskeidenheid kitskos en restaurante. ☑ Beide die Romeinse Forum en die Forum-inkopiesentrum is ontwerp om die koper van die weer en gevaar te beskerm. Die inkopiesentrum word deur 'n 24-uur geslote kringsekuriteitstelsel gemonitor. Die Forum-inkopiesentrum het lugversorging. ☑ Die Romeinse Forum verskaf beskerming teen die elemente in die vorm van basilikas en bedekte voetpaaie. ☑

UITLEG/PLAN:

Geleë in die vallei Tiber, die Romeinse Forum is 'n vierkantige forum (plaza) omring deur die ruïnes van verskeie belangrike antieke regeringsgeboue. Dit is sentraal in die stad Rome. Die stad is binne gegaan onder deur 'n groot triomfboog, die 'Boog (Arch) van Titus', langs 'n pad wat bekend staan as die Via Sacra (die Heilige Weg). ☑

Soos alle Romeinse Fora het dit 'n tempel van Jupiter die noordekant. Die forum vervat ook 'n aantal ander tempels, asook verskeie Basilika's. Die basilika was 'n openbare gebou. Dit sou funksioneer as 'n ontmoetingsplek vir administrasie, of as 'n wetlike hof of 'n mark. Dit het ook skuiling teen die elemente/die weer gebied. ☑ Die Forum inkopiesentrum se vloerplan bestaan uit 'n sentrale plaza en drie sale van winkels wat strek van dit soos speke. Elke area het die tipiese Romeinse styl geverfde plafon. ☑

Die Romeinse Forum, was op grondvlak, maar die Forum inkopiesentrum is verskeie verdiepings, om ruimte te bespaar. Die Forum inkopiesentrum se uitleg verskil van ander moderne geslote winkelsentrums, deurdat dit bestaan uit groot ruimtes. Klein intieme areas is in kontras met groot oop gebiede. ☑ Die verskillende gebiede of eenhede is verbind deur middel van 'n reeks van paaie.

Ander kontemporêre winkelsentrums is oop en al die winkels en dienste is op grondvlak, in die styl van die Romeinse Forum. Hedendaagse navorsing het getoon dat verbruikers verkies inkopies op grondvlak. ☒ In 'n oop inkopiesentrum sal die winkels op grondvlak wees en die paadjies sal bedek wees. Die Romeinse Forum het ook sekere winkels en dienste gegroepeer/saamgesit al was hulle nie almal onder een dak nie. ☒

MATERIALE EN BOUTEGNIEKE:

Die Romeinse Forum is gebou op 'n moeras in die vallei Tiber. Die land is vir die eerste keer gedreineer deur 'n groot onderdakkanaal, bekend as die Cloaca Maxima, ("Groot Dreinerings"). Dit het gepaard gegaan met 'n doelbewuste stortingsterreinprojek tydens die sesde eeu VC tot bruikbare droë vlakke waarop die Forum-gebou-skep is. Die Forum-inkopiesentrum is gebou op 'n stabiele stuk grond. ☒

Forum geboue, soos alle Romeinse geboue, is gebaseer op die boog, die kluis en die koepel. 'n Tipiese voorbeeld is die Romeinse basilika. 'n Basilika is opgebou uit 'n reeks van boë saamgevoeg om 'n gebou met 'n groot, oop, binneruimte en 'n koepel-dak aan die binnekant te vorm. Hulle het baie hoë vensters, 'n apsis aan die een kant en binne-kolonnades wat die ruimte verdeel. Die oudste basilika bekend aan ons, is die Basilika Porcia, gebou op die Romeinse Forum. ☒ Beton en bakstene het klipstrukture vervang. Marmer is gebruik as 'n bekleding vir beton of as teëls. Die sentrale plein van die Romeinse Forum is bedek met traver-marmer teëls. Keramiekteëls is gebruik vir dakke. Die Romeinse het beton ontwikkel soos ons dit vandag ken, gemaak uit 'n mengsel van kalksteen, sand, water en "tuffo" (vulkaniese klip). Die vulkaniese rots kraak minder en verminder die koolstofvrystellings van die beton. ☒ Die Forum inkopiesentrum by Caesars Palace maak ook gebruik van marmer en beton. Daar is Romeinse boë en baie hoë verligting. Hoewel dit multi-verdiepings is, herinner dit aan 'n basilika met sy ronde boë.

Saamgestelde marmer kolomme in die Romeinse styl voeg by tot die Roomse-tema en dra by tot die gevoel van Romeinse grootheid. Die plafon is koepelvormig. Gesofistikeerde moderne beligting dra by tot die dramatiese effek van die Romeinse styl. Die koepelvormige dak van die sentrale plaza, en die Fontein van die Gode, in die middel van die plaza is verlig met ColourReach Powercore fixtures Reach Powercore wedstryde. ☒ Philips Color Kinetics sorg vir 'n breë kleur palet teen die dak laat lug oorgange donker blou na pienk tot oranje in die oggend, terwyl kliënte is bederf met 'n vurige rooi sonsondergang saans. ☒

Krediteer enige geldige stellings.

(10)

V3.1 VLAK	KOGNITIEWE VAARDIGHEDE	VLAK	VRAE	PUNTE
Laer orde	Kennis, Leesbegrip	30%	Deel van 3.1	3
Middel orde	Toepassing	40%	Deel van 3.1	4
Hoër orde	Analise Sintese	30%	Deel van 3.1	3

[10]

OF

3.2 (Ken 10 punte toe)

Kandidate moet 'n enkele opstel, sonder gelyste punte, skryf om hul vermoë om te evalueer en te vergelyk wanneer feite toegepas word, te wys.

PATROON:

Beide FIGUUR A en FIGUUR B kombineer patrone van organiese en geometriese vorms gemaak. In FIGUUR A is die tradisionele Zoeloe-zigzagpatroon herhaal om die basis van die hoed in teenstelling met die herhaling van die blaar/blom-vorm rondom die top. Dit bring ritme aan die ontwerp. FIGUUR B aan die ander kant maak gebruik van 'n kleiner en minder dominante zigzagpatroon rondom beide die basis en die top van die hoed wat 'n verenigde effek het. In FIGUUR B het die herhaling van 'n klein blommetjievorm ook 'n patroon, maar dit lyk minder gereeld omdat die organiese blomvorme van verskillende kleure gemaak is. ☑

Die kombinasie van organiese en geometriese patroon bring verskeidenheid en kontras na beide ontwerpe. Die patrone in FIGUUR A is eenvoudiger, suiwerder en groter as die patrone in FIGUUR B. Dit is in ooreenstemming met die verskillende groottes en vorms van die hoede. FIGUUR A is groter en die vorm is suiwerder wat homself leen tot eenvoudige, groter, patrone. Die gebruik van sulke groot patrone in FIGUUR B sal die kleiner en meer delikate hoed oorweldig. ☑

KLEUR:

In beide FIGUUR A en FIGUUR B word van komplimentêre kleur gebruik gemaak om kontras te skep en beklemtoon so die dekoratiewiteit van hul ontwerpe. In FIGUUR A kontrasteer die oranje zig-zag met die indigo (navy) blou van die hoed. In FIGUUR A is daar ook 'n sterk kontras tussen die primêre, geel en blou wat die ontwerp baie treffend maak. In FIGUUR B word sterk kontraste geskep deur die groen blaarpatrone teen 'n rooi agtergrond. In FIGUUR B is daar ook 'n minder definitiewe kontras tussen blou en geel. Die gebruik van die geel agter 'n klein oppervlakte van blou blare word gebruik vir beklemtoning. ☑

In beide FIGUUR A en FIGUUR B word kleur gebruik vir eenheid. In FIGUUR A word geel en oranje deurlopend herhaal. Die geel in die band op die basis word herhaal in die geel stiksels op die top. Die oranje zigzag word herhaal in die oranje draad gebruik om die geel draad beveilig in die blaar / blom ontwerp bo-op. In FIGUUR B is rooi die belangrikste, verenigende kleur as die basiskleur van die hoed. Die herhaling van die swart in die twee afsonderlike bande van zigzags en in ander dekoratiewe detail dra by tot die effek. Die groen van die blare vorm 'n band / lyn langs die kante van die hoed en word herhaal in die lint aan die agterkant. ☑

VORM EN FUNKSIE:

Omdat beide FIGUUR A en FIGUUR B dekoratiewe, oppervlak patrone het, kan dit NIE gesê word dat 'vorm volg funksie', NIE.

Die vorm van FIGUUR A is heeltemal anders as dié van FIGUUR B. In FIGUUR A is die top deel van die hoed gekurveerd en uitwaarts: soos 'n vaas. Die gebruik van skoon, geboë, geometriese lyne beklemtoon die suiwerheid van die vorm, wat die ontwerp 'n statige gevoel gee. Die hoed laat die draer statig lyk. ☑

FIGUUR B is styf gevorm om die hoof van die draer, en het nie hoogte soos FIGUUR A nie. Daarom lyk die hoed minder formeel. Ook die informele rangskikking van die oppervlak patrone, maak die hoed minder formeel. ☑

BEWEGING:

In FIGUUR A word beweging geskep deur die herhaling van die zigzag patroon rondom die basis van die hoed. Dit skep 'n aangename ritmiese effek. Aan die bokant van die hoed herhaal die geel blom / blaarvorm. Die geel punte van die blom/blaarvorms vou oor die rand van die hoed na onder met gereelde intervale. Dit trek die oog afwaarts na die basis en gee 'n gevoel van beweging. ☑

In FIGUUR B word beweging geskep deur die herhaling van die blou zigzag in 'n lyn, maar in teenstelling met FIGUUR A is nie die hoofkenmerk van die ontwerp nie. Daar is 'n minder, beweging, 'n minder ritmiese gevoel omdat die blomme in verskillende kleure informeel gerangskik is. ☑

ESTETIKA:

In FIGUUR A is die effektiewe gebruik van skoon lyne en beperkte kleurskema 'n baie treffende effek, daarom het die ontwerp 'n sterk gevoel van eenheid wat bydra tot die estetika aantrekking. ☑

As gevolg van 'n meer deurmekaar ontwerp in FIGUUR B het dit nie dieselfde vloei en ritme as FIGUUR A nie. Die estetiese lê in die gebruik van helderkleurige blomme detail en effektiewe gebruik van kleur wat 'n ryk dekoratiewe effek skep. Dit word verder beklemtoon deur organiese vorms van die blomme en blare vorms. Die hoed self is sagter in voorkoms. FIGUUR B se vorm is nie rigied nie daarom vestig die kyker nog meer aandag op die kleurvolle organiese plantvorms wat die oppervlak versier. 'n Sterk eenheid van kleur, vorm en patroon maak FIGUUR B esteties aantreklik. ☑

Krediteer enige geldige stellings.

(10)

V3.2 VLAK	KOGNITIEWE VAARDIGHEDE	VLAK	VRAE	PUNTE [10]
Laer orde	Kennis, Leesbegrip	30%	Deel van 3.2	3
Middel orde	Toepassing of elemente	40%	Deel van 3.2	4
Hoër orde	Analise Sintese Evaluering	30%	Deel van 3.2	3

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B : ONTWERPGESKIEDENIS

- **Geskiedenis van die ontwerp: waaronder Griekse, Romeinse, Gotiese, Barok, Neoklassieke, Arts en Crafts, Art Nouveau, Bauhaus, Art Deco, Skandinawiese, De Stijl, Pop/New Age.**
- **'n Oorsig van argitektuur, waarin klassieke voorbeelde vergelyk word met kontemporêre werke.**
- **Visuele analise (ongesiene voorbeelde van ontwerp): basiese terminologie wat ontwerp met vertroue beskryf en onderskryf .**

VRAAG 4 (30 Punte)

4.1 (Ken 20 punte in totaal toe)

KANDIDATE MOET TWEE VAN DIE GEGEWE PERIODES/STYLE/BEWEGING VAN DIE GEGEWE LYS KIES.

LET WEL: Kandidate moet 'n opstel skryf en konstant terug verwys na die aanhaling. Indien feite nie verbind/verwys na die aanhaling nie, kan 'n maksimum van 6 punte gegee word aan Laer orde kennis.

TWEE MOONTLIKE BEWEGINGS: DE STIJL EN BAROK:

DE STIJL:

Die stelling is waar vir die De Stijl beweging. De Stijl kunstenaars het figuratiewe kuns verwerp en gestreef na suiwer, fundamentele eenvoud verkry deur abstraksie. ☒ Hierdie klem op eenvoud het gelei tot suiwer en eenvoudige vorms en lyne wat die struktuur en funksie van voorwerpe beklemtoon. ☒ Geen onnodige detail word gebruik. ☒ Die estetiese van hierdie werke lê in hul perfek gebalanseerde, eenvoudige strukture. ☒

Hulle **doelwit** is om 'n klassieke styl te skep wat duidelikheid, eenvoud en orde beklemtoon. ☒ Die suiwerheid van vorm en die skoon lyne van hul werke skep 'n rustige skoonheid waar geen ekstra patrone, versiering of tekstuur nodig is om aandag te trek. ☒

Cezanne en Kubisme wat fatsoen verminder tot 'n basiese geometriese vorm, **beïnvloed** die De Stijl-beweging. ☑ Hulle is ook beïnvloed deur die Nederlandse logika en orde van die wiskundige filosofieë van Schoenmaeker, 'n Nederlandse filosoof en teosoof. ☑ Hierdie invloed beklemtoon eerder die funksie as versiering. ☑

De Stijl kunstenaars en ontwerpers gebruik net die drie primêre **kleure**; rooi, blou en geel en die drie neutrale kleure: swart, grys en wit. ☑ Die gebruik van slegs hierdie basiese kleure beklemtoon die struktuur van die werk. Op dieselfde tyd is die werke helder, sterk, suiwer en visueel aantreklik. ☑

De Stijl kuns en ontwerp is suiwer abstrakte met geen verwysing na die buitewêreld. Hierdie abstraksie tesame met **gladde oppervlaktes** bring 'n gevoel van kalmte en orde. ☑ Omdat daar geen tekstuur of patroon op oppervlaktes is nie, word die aandag geplaas op die onderliggende struktuur of funksie van 'n produk.

Lyne was in **horisontale en vertikale** verhouding om by te dra tot die sin van orde en stabiliteit. ☑

Hul geloof in **balans, harmonie, orde, logika en suiwerheid** ☑ verseker werke is vry is van enige foefies. ☑

Argitektoniese ruimtes is gerangskik volgens 'n stelsel sodoende funksioneel te wees en harmonie te verkry ☑

Alle **fatsoene / vorms** is abstrakte blokke/vorms van **vierkante en reghoeke** ☑ om te hou by die doel van die eenvoud en geometriese orde. Die Rooi en blou stoel deur Gerrit Rietveld ☑ is funksioneel, maar op dieselfde tyd esteties, want dit is 'n perfek gebalanseerde oop struktuur. Ontwerp met die ondersteunende dele wat uitsteek in die omliggende ruimte en is visueel opwindend. ☑

EN/OF

BAROK:

Die stelling is nie waar vir die barok-styl nie. Hierdie styl maak staat op dramatiese, ingewikkelde oppervlak effekte om sy doelwitte te bereik. Die **doel** van die Rooms-Katolieke Kerk was om die barok-kuns en ontwerp gebruik om uit te reik na die mense in reaksie op die Protestante wat hard gewerk het om hulle oortuigings te versprei. ☑ Hulle het geglo dat die dramatiese, emosionele kwaliteit van barok ontwerp tot die mense sou spreek en hulle sou terug lok na die Katolieke geloof. ☑ Barokkuns is gerig op die ryk aristokrasie met die styl se drama, skaal en vermoë om te beïndruk. ☑ Beide die Katolieke kerk en die ryk aristokrasie het die indrukwekkende oppervlaktes van Barokkuns gebruik om te beïndruk en het nie in funksionaliteit belang gestel nie. ☑

Barok argitektuur is daarop gemik om 'n gevoel van grootsheid en drama te skep, eerder as om die funksie en struktuur van die gebou te onderskryf. ☑

Stilisties Barok toon die **invloed** van Middeleeuse en Renaissance style. ☒
 Die emosionele aard van die Gotiese Era word gesien in die vergroting van posering en die gebruik van ryk kleure en patrone. ☒ Die soliede, monumentale figure en argitektoniese kenmerke soos kolomme en kolonnades is geleen uit die Renaissance tydperk/periode, maar herinterpreteer om in te pas onder boë en bultende strukture en tonele. ☒ Barok ontwerp word gekenmerk deur 'n **rebellie teen die orde en selfbeheersing** van die Renaissance periode. ☒
 Baie ontwerpe verwys na godsdienstige inhoud, (dis ook 'n skuif weg van die suiwer Renaissance wat fokus op logika en rede) ☒

Barok ontwerpe ten doel om aan te trek en beïndruk met onder andere **dinamiese komposisies**, ☒ **teater** effekte ☒ sterk kontrasterende kleure en die **wisselwerking tussen lig en skadu** ☒ Die kyker word gekonfronteer met ingewikkelde strukture en **fraai versierde** oppervlaktes, dus is die ontwerpe nie essensieel oor funksie nie maar die estetiese. ☒ Oppervlaktes en ruimtes het **engele, kupido's en heiliges** as beelde, muurbedekkings en fonteine. ☒ Ferdinand Porsch was van mening dat Barok vol 'foefies' is, wat afbreuk doen aan die funksie. ☒

Barok geboue is **kolossaal** met dramatiese proporsies, ☒ met **massiewe traprelings**, ☒ kolomme en ingewikkelde, **gekompliseerde** dekorasies. ☒ Barok is ook bekend as 'n "Swaar/Dramatiese Styl" ☒ 'n Verskeidenheid van swellende rondings en boë is gebruik. ☒ Vensters is onreëlmatige en kolomme word dikwels gevorm om fantasie figure uit te beeld. ☒

Ontwerpers gebruik ryk, blink materiaal soos marmer, vergulde goud en silwer en brons. ☒ Daar is 'n **dramatiese kombinasies van argitektuur, beeldhouwerk, silwer, sy, ryk tapisserieë en luukse afrondings**. ☒ Die meubelontwerpe is indrukwekkend en is die werk van beeldhouers en nie skrynwerkers nie. ☒ Baie ovale met oordrewe versierings word gesien. ☒ Die gebruik van goud, edelmetale, spieëls en marmer neem oor. ☒ Dit dominante gebruik van uitbundige, buitensporig materiale fokus die aandag op die oppervlak detail eerder as op die funksie. ☒

Die **Hall of Mirrors Versailles deur Hardouin Mansart en Le Brun (1678)** ☒ is 'n goeie voorbeeld van 'n dramatiese Barok ontwerp van die glans, blink oppervlaktes en luukse afwerking. Die kyker word oorweldig deur baie spieëls en kristal kandelare sowel as 'n skouspelagtige, geverfde plafon: gevul met dramatiese tonele omraam met kromlynige goue raam. ☒ Hierdie oordrewe versierings, ryk teksture en ingewikkelde kromlynige vorms, verberg die innerlike struktuur van die gebou heeltemal. Die struktuur is 'n verskoning om versierings en bisarre ornamente te kan gebruik. ☒

(2 x 10)

[20]

V4.1 VLAK	KOGNITIEWE VAARDIGHEDE	VLAK	VRAE	PUNTE
Lae orde	Observasie/ Herroep/ Leesbegrip	30%	Deel van 4.1	6
Middel orde	Toepassing	40%	Deel van 4.1	8
Hoër orde	Analise Sintese Evaluering	30%	Deel van 4.1	6

4.2 4.2.1 (Ken 10 punte toe)

Kandidate moet punt vir punt in paragrawe met mekaar vergelyk en mag nie in tabelvorm, of puntsgewys vergelyk nie.

INVLOEDE:

Die Glaspaleis in FIGUUR A toon die invloed van De Stijl met klem op die vertikale, horisontale en geometriese vorms. Dit is duidelik in die sigbare rooster-agtige struktuur op die buitenste oppervlak van die gebou die buiteoppervlakte verdeel in 'n reeks reghoeke. ☒ Dit weerspieël die Bauhaus estieke benadering van 'masjien'. Die ontwerp is verminder tot die noodsaaklike en die materiaal in massa geproduseer. Die gebrek aan kleur en verwysing na historiese detail is deel van die Bauhaus / Modernistiese benadering. ☒ FIGUUR B aan die ander kant is 'n perfekte voorbeeld van Dekonstruktivistiese argitektuur wat fokus op die ontdekking van die verhouding tussen die verskillende dele van 'n gebou. Gehry het getoon die gebou as 'n reeks panele van staal en glas wat uitmekaar getrek is, om te wys wat onder elke vlak lê. Die panele lê in verskillende rigtings in lyn met die Dekonstruktivistiese benadering: interaksie van teenoorgesteldes, wat 'n natuurlike onstabiele omgewing weerspieël. Dit dra tot die gevoel van beweging en ruimte binne die ontwerp by. ☒

(2)

FUNKSIONALITEIT:

FIGUUR A is 'n perfekte voorbeeld van 'Vorm volg Funksie'. Die skoonheid is in die suiwerheid van die ontwerp: vaartbelyn om sy funksie te beklemtoon. Dit het ook geen bykomende dekoratiewe detail of ornamente nie, omdat versiering nie funksioneel is nie. Die detail is in die onderliggende rooster struktuur onder die deursigtige glas oppervlak. ☒

FIGUUR B het die Funksionalisme van die Modernisme as koud en onpersoonlik verwerp. In plaas van 'n outoritêre ontwerpformule soos die Modernistiese benadering, beklemtoon Gehry kreatiwiteit, verskeidenheid en individualiteit. Dit is duidelik in die twaalf afsonderlike 'seile' wat die gebou omsluit, sy funksie versteek. In hierdie manier verwerp die ontwerp die tradisionele benadering van pure funksie, harmonie, eenheid en stabiliteit. Selfs kykers word deel van kreatiewe proses wanneer hulle wonder oor die ongewone ontwerp. Dit is al beskryf as 'n "katedraal van Lig" en 'n "Glas Wolk". ☒

(2)

VORM EN FATSOEN:

FIGUUR A weerspieël die Internasionale Styl in die ontwerp is eenvoudig en is gemaak van suiwer geometriese vorms; die kubus, die reghoek, die vierkant en die sirkel. Die gebou is vierkantig in vorm en dit word herhaal in die metaal rooster wat 'n vrye fasade vorm. Die herhaling van die vierkant gee die gebou eenheid. ☒ In teenstelling hiermee is vorm in FIGUUR B gefragmenteerde en verdraai. Dit skuif weg van die outoritêre benadering van Modernisme en sy tradisionele idees van harmonie, eenheid, stabiliteit, sowel as die konsep van die perfekte fatsoen. ☒ Dit is duidelik in die skerp, botsende hoeke, skewe vorms en onvolledige vorms.

Vorms is botsende geometrie en plat panele/vlakke wat oorvleuel. Dit gee die ontwerp van 'n dinamiese kwaliteit. Dit is in teenstelling met die meer harmonieuse, gestruktureerde gevoel van FIGUUR A, die toonbeeld van die 'universeel toepaslike oplossing van die Internasionale style'. Eenheid in FIGUUR B word geskep deur die herhaling van die panele/vlakke en soos ander Dekonstruktivistiese werke vervaag die lyn tussen argitektuur en kuns. ☒

(2)

RUIMTE:

Beide ontwerpe het 'n gevoel van gewigloosheid te danke aan die gebruik van glas en metaal as boumateriaal. FIGUUR A weerspieël die modernistiese benadering van fokus op gewig deur die gebruik van die metaal raamwerk en vensters wat 'n vrye fasade regoor die buitekant van die gebou vorm.

FIGUUR B fragmenteer die 'dop' van die gebou, sodat die klem nie meer op massa val nie. Dis opverdeel en nie meer een blokmassa nie. ☒

FIGUUR A se blokmassa gee die gebou 'n veilige, soliede gevoel. Dit word verder beklemtoon deur die tipiese plat dak van Modernistiese argitektuur. Die golwende uiteensetting van die buitekant van FIGUUR B gee die indruk van 'n ruimte wat nie gedefinieer kan word. Dit gee die gebou 'n dinamiese kwaliteit. Dit herinner aan die Japannese styl wat poog om die binne en buite ruimtes te integreer. ☒

(2)

LYN:

In FIGUUR A is die horisontale lyne van die buite metaalrooster dominant en gee die voorkoms van 'n reeks vensters wat die gebou omsingel. Die blokkies geskep deur die horisontale en vertikale lyne van die rooster eggo die vierkantige vorm van die gebou en die skep van 'n gevoel van eenheid. Die rooster skep ook 'n gevoel van beweging as die herhaling van die vierkante die oog lei om die gebou. ☒ In FIGUUR B skep die oorvleuelende panele/vlakke se gebroke lyne 'n sagter, meer vroulike effek as die manlike blok vierkant van FIGUUR A.

FIGUUR B het 'n diagonale fokus wat die gebou 'n gevoel van beweging en dinamika gee, 'n Post-Modernistiese benadering. Dit skep ook 'n gevoel van visuele chaos wat die kyker 'n gevoel van onsekerheid, ongemak, skok of ontwrigting gee in teenstelling met die duidelik gedefinieerde vorm van FIGUUR A. (sekerheid). ☒

Krediteer enige geldige en gemotiveerde stellings.

(2)
[10]

V4.2 VLAK	KOGNITIEWE VAARDIGHEDE	VLAK	VRAE	PUNTE [20]
Laer orde	Herroep	30%	Deel van 4.2	3
Middel orde	Toepassing	40%	Deel van 4.2	4
Hoer orde	Analise Sintese Evaluering	30%	Deel van 4.2	3

TOTAAL AFDELING B: 30

AFDELING C: ONTWERP IN SOSIO-KULTURELE/OMGEWINGS EN VOLHOUBARE KONTEKS.

- Krities besin oor hoe ontwerp die fisiese en sosiale omgewing kan beïnvloed. Kies DRIE bekroonde kontemporêre internasionale ontwerpers wie se werk 'n verantwoordelikheid teenoor die omgewing toon.
- 'n Begrip van die maniere waarop ontwerp gebruik kan word om sosiale, kulturele, omgewings- en etiese kwessies te versterk of uit te daag. Bestudeer DRIE 2D en/of 3D Suid-Afrikaanse en Afrika-handwerk ontwerpe, verlede en die hede, wie se werk sosiale verantwoordelikheid toon.
- Demonstreer maniere waarop ontwerp gebruik kan word om die samelewing te bevoordeel.

VRAAG 5 (20 punte)

Punte kan net vir OF VRAAG 5.1 OF VRAAG 5.2.

5.1 5.1.1 **(Ken 1 punt toe)**
SOSIAAL VERANTWOORDBARE ONTWERP

KWESSIE AANGESPREEK DEUR DIE PLAKKAAT:

Die plakkaat spreek die kwessie vir menslike waardigheid en respek aan. ☒

Krediteer enige ander goed beredeneerde antwoord. (1)

- 5.1.2 **(Ken 2 punte toe)**
Die plakkaat kommunikeer dat mense nie objekte is wat verkoop kan word soos 'n blik sardientjies nie. ☒ Dit maak nie saak aan watter kultuur 'n persoon behoort nie, ons het steeds almal dieselfde regte. ☒

Krediteer enige goed beredeneerde antwoord. (2)

5.1.3 **(Ken 3 punte toe)**

ENIGE DRIE VAN DIE VOLGENDE:

- Van mans van verskillende rasgroepe gepak in 'n sardientjieblik. Die herhaling van die figure word die fokuspunt. ☒
- Om mense uit te beeld as 'n verbruikersitem, sardientjies, beklemtoon die geskrewe boodskap "Mense is nie produkte nie". ☒
- Dieselfde vorm vir al die figure wat herhaal, kan suggereer dat as mense nie gesien word as individue met gevoelens, dit maklik word om hulle te misbruik. ☒
- Die figure is verskillende kleure wat suggereer mense is van verskillende kulture. Dit beteken dat die boodskap, "Mense is nie produkte nie" geld vir almal. ☒

Krediteer enige goed beredeneerde antwoord. (3)

5.1.4 (Ken 'n totaal van 14 punte toe vir een opstel oor twee ontwerpers.)

Kandidate kan 'n Suid - Afrikaanse ontwerper of – groep en 'n internasionale ontwerper of – groep as voorbeeld gebruik. Die voorbeelde moet betrokke wees, en help om 'n verandering te bring met ENIGE SOSIALE kwessie. Voorbeelde: armoede, kapitalisasie, geslagskwessies, gesondheid, sosiale onreg, rassisme, vereniging, ens.

Let wel: 'n Kandidaat mag enige voorbeeld uit die 'LTSM' soos voorgeskryf deur die LPG (bv. the Woolworths Boek '*Living with Design Daily*' of '*Craft Art in SA*' deur E. Coetsee) of enige ander gedokumenteerde bron, gebruik.

PLAASLIKE/SUID-AFRIKAANSE ONTWERPER

DIE JUPITER DRAWING ROOM (Ontwerpersgroep)

- Dit is 'n bekroonde Suid-Afrikaanse reklame-agentskap. ☒

Hulle glo dat:

- Met die wye keuse van produkte wat vandag aangebied, sowel as die verskeidenheid van media beskikbaar, is die behoefte vir 'n kragtige, relevante en geïntegreerde kommunikasie groter as ooit.

INVLOEDE

Hul veldtogte word beïnvloed deur die wye verskeidenheid van media en verskeidenheid van metodes beskikbaar om 'n boodskap oor te dra. Die kern van Jupiter Drawing Room se filosofie is: "As jy 'n kort en kragtige stelling kan kommunikeer met 'n aantal vorme van media, staan jy 'n groter kans om gesien en onthou te word en reaksie daarop te kry." ☒

Die agentskap gebruik dus al die groot vorme van media sowel as nuwe en innoverende media om 'n merk, produk of maatskappy te bevorder, byvoorbeeld:

- Televisie en Rolprente
- Buite: reklameborde en bewegende voertuie
- Grafiese Ontwerp en Drukwerk: sluit plakkate, briefhoofde, koeverte, besigheidskaartjies en verpakking in
- Radioadvertensies
- Digitale Media: webwerf ontwerp
- Veldtogte: maak gebruik van 'n kombinasie van die bogenoemde geleides media en die opstel van 'n langtermyn reklame doelwitstelling vir die bevordering van 'n produk of besigheid. ☒

SOSIALE VERANTWOORDELIKHEID:

Hulle glo in die motivering en bemagtiging van hul werkers; die agentskap het ver meer as 26% bemagtiging in hul personeel en aandeelhouders. ☒

Verskeie veldtogte met kragtige en treffende beelde en slagspreuke, wys die agentskap se verbintenis tot sosiale kwessies ☒

Hul Plakkaat veldtog vir die VN se 'World Food Programme' en plakkate vir die Musica se 'Doofheidbewustheidsweek' ☒

VORMING VAN DIE GEMEENSAP

Deur middel van hul multi-media benadering en hul betrokkenheid in veldtogte wat ernstige sosiale kwessies aan te spreek verhoog hulle bewus te maak van hierdie kwessies die algemene publiek se. ☒

Hul veldtogte:

Die VN se 'World Food Programme

Vier plakkate beklemtoon die lot van die honger en elkeen beeld een van die volgende items:

- 'n eier, 'n wig van kaas, 'n plastieksak en 'n wortel. ☒
- Elke plakkaat gebruik die voordele en clichés wat verband hou met die vertoon item om die kwessie van die honger strak na vore te bring. ☒

Plakkate Musica se 'Doofheidbewustheidsweek'

- Musiek roep 'n sekere tipe van gevoel of emosie aan diegene wat kan hoor. Diegene wat nie kan hoor nie sal nooit hierdie voel nie. ☒

Boxer, Tank en Dog is drie baie kragtige plakkate:

- Elke beeld is spesiaal gekies om die emosies wat 'n bepaalde lied oproep te verteenwoordig, sodat beide dowe en horende mense hierdie gevoelens kan voel. ☒

VOORBEELD (INTERNASIONALE ONTWERPER):

KRIVANEK: ☒ (Internasionale ontwerper)

Hy het ten doel om:

Voeg poëtiese dimensies aan die publieke oorsvloed van kommersiële boodskappe in die moderne stedelike landskap. ☒

Krivanek integreer die geskrewe woord in mensgemaakte omgewings. ☒

SOSIALE VERANTWOORDBAARHEID

Hy ontwerp monumente vir groepe wat geïgnoreer, vermy of gemarginaliseer word. ☒

Hy gee 'n stem aan "stadgemeenskappe met 'n stigma" as 'n manier om uit te reik, en hulle waardigheid terug te gee. ☒

INVLOEDE

Hy doen internet navorsing oor die geskiedenis en reik uit na lede van die gemeenskap. ☑

Hy laat die tradisie om boodskappe van argitektoniese inskripsie wat op klassieke openbare geboue verskyn, herleef. Vir eeue is dit gebruik om te herdenk en te onderrig. Die ruim gespasieer klassieke inskripsies was gewoonlik in hoofletters en geskryf deur mense met mag of dominante sosiale groepe. ☑

METODES:

Hy kombineer beeldhouwerk, argitektuur en ontwerp. Die ontwerp herdenk die onsigbare buitestaander eerder as bekende mense. Krivanek se tekste is versigtig gespasieer in lyne om die werklike waarde van die boodskap te kan lees. ☑ Skrifstyle is ooreenstemmend met die omliggende argitektoniese strukture, dit pas by die geskiedenis en aard van die terrein. Dit gee daardie gebied 'n stem. ☑ Sy boodskappe is nie opdragte nie, maar weerspieël huidige sosiale kwessies en gaan teen die amptelike siening van die dag. ☑ Hy werk met 'n span van medewerkers.

VORMING VAN DIE GEMEENSAP

Hy verryk mense se lewens waar hulle woon. ☑ Hy verhoog mense se kennis van die geskiedenis van 'n plek en die gebeure wat plaasgevind het in daardie plek deur enkele woorde. ☑ Hy kry mense om krities te dink oor hulself, en situasies in 'n positiewe manier te sien.

WERKE

'FAMILY VOICES, AUSTIN'. ☑

DOELWIT:

Hernuwe advertensieborde bo die plaaslike winkel geboue. ☑ Hy wou die Afro-Amerikaanse gemeenskap 'n stem gee. 'n Multi-generasie gemeenskap van moeders, dogters en kinderoppassers/versorgers. ☑ Om aandag te vestig op die mites en stereotipes van die buitewêreld oor die gemeenskap. ☑

METODE:

Hergebruik van verlate dubbelkant advertensieborde in die gebied. ☑ Kombineer groot skaal letters wat maklik gelees kan word deur gemeenskap vanuit hul motors, met 'n kleiner lettertipe gemik op voetgangers. Hierdie boodskappe bevat die woorde van moeders en kinderoppassers/versorgers van die gemeenskap op kommersiële fasiliteite.

Dit is om mense binne en buite die gemeenskap te laat dink oor die stereotipiese idees wat mense het oor die gemeenskap. ☑

Krediteer enige relevante voorbeelde en inligting.

(14)

V5.1 VLAK	KOGNITIEWE VAARDIGHEDE	VLAK	VRAE	PUNTE [20]
Laer orde	Observasie/ Herroep, Leesbegrip	30%	Deel van 5.1.2	6
Middel orde	Toepassing	40%	Deel van 5.1.1 Deel van 5.1.3 Deel van 5.1.4	1 + 3 + 4
Hoër orde	Analise Sintese Evaluering	30%	Deel van 5.1.2 Deel van 5.1.4	2 + 4

5.2 5.2.1 (Ken 2 punte toe)

Die neste in FIGUUR B is geïnspireer deur tradisionele vlyt of weefwerk uit natuurlike materiale. ☒ Die weeftegniek is nie tradisioneel, maar is geïnspireer deur die manier waarop voëls hul neste weef, kruisweef in verskillende rigtings. Dit maak die struktuur 'Cozy Human Nest' veel sterker as tradisionele weefwerk. Dit kon 'n gewig dra wat veel groter is in verhouding met die grootte van die nes. ☒

Krediteer enige goed beredeneerde antwoord.

(2)

5.2.2 (Ken 8 punte toe)

VOORBEELD: ZOELOE WEEFWERK

OORSPRONG

Gedurende die 1800's onder Hoofman Shaka was Zoeloe is tradisionele mandjies deur mans geweef. ☒

Vroue het geleer tradisionele handwerk weef toe hul mans moes weggaan om op myne te gaan werk. ☒

FUNKSIES

Die vorm en funksie van Zoeloe-mandjies is nou verwant. Uit artefakte leer ons daar is vyf basiese vorms van geweefde huishoudelike gebruiksartikels: ☒

Dit sluit in:

Die Isichumo – Watermandjie (waterdig) 'n onbuigbare, bottelvormige mandjie wat gebruik word vir die uitvoering van die storting van vloeistof (gewoonlik water). Dit het 'n deksel, wat oor die nek soos 'n skoen pas. Dit is een van die moeiliker ontwerpe om te weef as gevolg van die smal nek. Daar is twee groottes van hierdie mandjies - 'n groot een wat in 'n hut gehou sou word en hou ongeveer 30–40 liter water (vir ongeveer twee dae vir 'n gesin en sy diere) . 'n Kleiner mandjie (hou oor 5–15 liter (sowat 50–150lbs!) wat vervoer moes word (op die kop van vroue se koppe vir ongeveer 5 myl). ☒

Die IsisVuabetho – Graanmandjie (nie-waterdig) dit is 'n groot plat bak (tot vier pote of meer wyd!). Hulle word ook genoem "deeg bakke" want deeg vir brood bak word in hierdie mandjies gemaak dikwels in baie groot hoeveelhede. Kleiner plat mandjies word ook gebruik vir die bediening van kos. Hulle word ook gebruik vir brood knie. ☑

Die Isilulu - Groot graanmandjie (nie-waterdig) Groot mandjies word gebruik om graan te hou vir 'n lang tyd. Die mandjie is geweef met afwisselende geslote weeftegnieke en oop weeftegnieke. Oop weeftegnieke sou toelaat dat lug sal sirkuleer sodat die graan sal muf nie maar steeds insekte uithou. Hierdie mandjies is tipies bonkig, rond of klokvormig, afhangende van die gebied en wewer. ☑

Produkte van die gras en ilala palmweef werk. Dit is die wye verskeidenheid van produkte regdeur 'n Zoeloe se leeftyd, bv. slaapmatte, en raak feitlik elke plaaslike, sosiale en godsdienstige funksie. ☑ Mandjies het gedien as houters om dinge te stoor. ☑

MATERIALE EN TEGNIEKE

Tradisioneel was mandjies as gebruiksartikels was vaal, die kleur van die palmtakke waaruit hulle gemaak word. Slegs die bierpot is hoogs versier met kleurvolle ontwerpe. ☑

Die Ilala palmblare word gebruik om 'n waterdigte mandjies te maak vir die doel van die hou van vloeistof soos water en bier. ☑

Vandag het baie Zoeloe mandjies **patrone** gebaseer op die tradisionele Zulu of Ndebele kralewerk ontwerpe. ☑

Dit het ook kontemporêre motiewe gebaseer op ander Suid-Afrikaanse stamme. Of ander nuwe ontwerpe. ☑ Zoeloe wewers is ook voortdurend besig om **natuurlike pigmente en kleurstowwe** te ontwikkel, sodoende ontwerpe meer uniek te maak. ☑ Zoeloe mandjie ontwerpe word gekenmerk deur **simmetrie, presisie en organisasie**, dieselfde sosiale waardes waarna hulle sal streef. ☑

Baie mense en wewers glo elke ontwerp het 'n **spesifieke betekenis**.

Die Driehoek – 'n manlike simbool, ook verteenwoordig op troue mandjies as die aantal koeie en kalwers wat betaal is vir 'n bruid. Lobola. ☑

Twee driehoeke wat na mekaar kyk (in 'n uurglas-vorm) 'n huwelik aangaan as 'n tweede of derde vrou en nie 'n primêre of eerste vrou. ☑

Die Diamant – 'n vroulike simbool. Kan ook status van eerste vrou aanwys. ☑

Die Dubbel Driehoek – huwelik, man.

Dubbel Diamant – huwelik, vrou. ☑

Die Zig-zag – manlik, verteenwoordig die spies van Shaka of weerlig.
 Kan ook
 Bulle verteenwoordig (bv. 'n troumandjie as 'n bruid bulle aanvaar as betaling/lobola). ☑

Reeks Diamante - vroulik, verteenwoordig die skilde van Shaka.

Checkerboards, Spirale – Goeie nuus, nuwe baba, goeie reëns, volop oes. ☑

Trap patrone 'n tipiese Ndebele invloed, maar kan ook die rollende heuwels van Zululand verteenwoordig en kan ook die uitspansel (aarde) en die hemel verteenwoordig. ☑

NAAM EN BESKRYWING VAN EEN PRODUK

DIE UKHAMBIA (WATERDIGTE BIER MANDJIE)

Dit is 'n gloeilamp-vormige houer, waterdigte gemaak deur die digtheid van die spiraal spoelweeftegniek en die weef materiaal self, (die Ilala palm). ☑

Dit het 'n deksel en is dit gebruiklik om gaste te bedien 'n gemeenskaplike mandjie bier. ☑

Dit is helderkleurige en word gewoonlik versier met geometriese of ander patrone. ☑

Krediteer enige geldige stellings. (8)

5.2.3 (Ken 10 punte toe)

Geen punte moet gegee word vir die herhaling van werke en ontwerpers in vorige antwoorde nie.

VOORBEELD

HALDANE MARTIN, MEUBELONTWERPER, KAAPSTAD. ☑ (1)

KONTEKS

- Hy is 'n bekroonde meubelmaker wat deur tradisionele weefwerk beïnvloed word. (1)

DOELWITTE

As 'n kontemporêre ontwerper probeer hy om in die behoeftes van die mens in geheel te bied: meubels wat gelyktydig betekenisvol vir die gees, mooi vir die siel is, en die liggaam versorg. ☑

Hy maak funksionele ontwerpe wat die mense en hul kulture in Suid-Afrika vereer. ☑

Hy gebruik herwinde materiaal en streef ook voortdurend om volhoubare en omgewingsvriendelike ontwerpe te skep in die volgende maniere:

- Hy is van mening dat die meubels ontwerpers minder materiaal moet gebruik.
- Giftige materiale moet heeltemal vermy word.
- Hy stel dit ten doel om materiale te herwin en hergebruik: 'Verminder, hergebruik, Herwin en vermy. ☑ (3)

INVLOEDE

Hy is geïnspireer deur:

Die materiaal, kulture en die konteks van Suid-Afrika. Dit is opvallend in sy ontwerp van die isiZulu Mama stoel met sy spesifieke verwysing na die tradisionele Zoeloe-weeftegniek op die sitvlak. ☑

Die riempie-styl van die meubels van vroeë Kaaps Nederlandse ontwerpers. (Riempie: 'n dun strook leer wat geryg word om meetkundige patrone op die rugleuning of sitvlak van stele te maak.) ☑

(2)

KARAKTEREIEISKAPPE VAN SY WERK

Sy ontwerpe is gesofistikeerd tog eenvoudig. ☑

Hy praktiseer beide sosio- en omgewingsbewuste ontwerpe. Sy werk bewys dat hierdie soort van ontwerp gesofistikeer en mooi is, en plaaslik en internasionaal in aanvraag is. ☑ Hy bereik dit deur die gebruik van skoon lyne.

Materiale: Dit wissel van herwinde plastiek en vlekvrystaal, tot natuurlike materiale soos vere en leer. Hy kombineer suksesvol mensgemaakte materiale met natuurlike materiale. Byvoorbeeld: Die lamp Fiela Feather waar 'n ligte veeragtige lampskerm is geplaas op vlekvrystaal arm.

Die Songolo stoel kombineer leer en staal. Die ontwerp is organies vormbaar in 'n reguit lyn of in 'n kurwe. ☑

(2)

Voorbeeld:**DIE ISIZULE MAMA Kafee STOEL.****INVLOEDE**

Die stoelontwerp is geïnspireer deur Afrika-mandjies van verskillende Afrika-kulture regoor die Afrika-kontinent, veral die inheemse amaZoeloe mandjie weeftegniek. ☑

(1)

MATERIALE

Die stoel is geweef uit herwinde plastiek stroke van plastiek melkbottels. Die plastiekbottels is gesmelt en uitgerek in lang plat buise gereed vir die weefproses. Oorspronklik kan dit slegs gedoen word in swart as gevolg van die beperkte herwinningsprosesse beskikbaar in Suid-Afrika. ☑

Die raam van die stoel is gemaak van 304g vlekvrre staal. Die staal word ook gemaak van 60% herwinde materiaal. Dit sal 100% herwinbaar, as die stoel nie meer geskik is vir gebruik nie. ☑

Hy is beïnvloed deur die behoefte van ontwerpers om volhoubare ontwerpe te beoefen. Hy vervang die tradisionele weef (die ilala palm) met herwinde plastiek om die sitvlak van die isiZulu Mama stoel meer duursaam te maak. Dit gee ook die stoel ontwerp 'n kontemporêre gevoel. ☑

(1)

SOSIALE KWESSIES WAT AANGESPREEK WORD DEUR SY ONTWERPE

Die is sitplekke is geweef deur 6 vroue in landelike Limpopo. Werkverskaffing. ☑

(2)

Vakmanne van die Mogalakwena Craft Art Project sit die geweefde sitplekke in die herwinde vlekvrre staaalraam. ☑

Krediteer enige geldige stellings.

(10)

VRAAG 5.2 VLAK	KOGNITIEWE VAARDIGHEDE	VLAK	VRAE	PUNTE [20]
Laer orde	Observasie/ Herroep, Leesbegrip	30%	5.2.1 Deel van 5.2.2 Deel van 5.2.3	2+2+2
Middel orde	Toepassing	40%	Deel van 5.2.2 Deel van 5.2.3	3+5
Hoër orde	Analise Sintese Evaluering	30%	Deel van 5.2.2 Deel van 5.2.3	2+4

VRAAG 6 (Ken 20 Punte in totaal)**6.1 6.1.1 (Ken 2 punte toe)****GEE KREDIET VIR ENIGE TWEE**

Die ontwerp in FIGUUR A is verantwoordbaar, want dit hergebruik (re-use) ou skeepshouers en graansuiers vir lae koste studente akkommodasie. ☒

Skeepshouers is nie bio-afbreekbaar en deur hergebruik, verminder (reduce) hulle afval. ☒

Minder boumateriaal moes vervaardig word vir hierdie projek dus vermindering (reduce) dit die vrystelling van koolstof. ☒

Krediteer enige geldige stellings.

(2)

6.1.2 (Ken 4 punte toe)

GEE KREDIET VIR ENIGE VIER VAN DIE VOLGENDE:

VOLHOUBAARHEID VAN DIE MILL JUNCTION PROJEK:

Dit kan aangevoer word dat die ontwerp is volhoubare omdat:

- Die prosesse vir vervaardiging is energie-doeltreffende en gebruik minder energie. ☒
- Dit maak gebruik van soveel plaaslik beskikbare materiaal as moontlik. ☒
- Die Mill Junction se lewensduur want die silo's en skeepshouers is van sterk duursame materiaal. ☒
- Daar is ook klem op gemeenskaplike gebruik, byvoorbeeld die kombuise, ontspanningsgebiede en die gimnasium. ☒
- Bewuste hergebruik van produkte voorkom onnodige energieverbruik en skade aan die omgewing. ☒

Dit kan ook aangevoer dat dit nie volhoubaar is nie vir die volgende redes:

- Dit maak nie gebruik van nuwe hernubare, lae impak materiale nie. ☒
- Die materiaal kom nie van die plaaslike, volhoubaar bestuursbronne wat heeltemal afbreekbaar wanneer nie meer in gebruik nie. ☒
- Die verf kan giftig wees vir die omgewing. ☒
- Die materiaal kan dalk plaaslik verkry wees, maar dit is nie natuurlike materiaal nie. Volhoubare ontwerpe bring mense terug na die natuurlike omgewing deur die gebruik van plaaslike, natuurlike materiaal wat is nie-giftig en herwinbaar is. ☒
- Bio-nabootsing (tegnieke uit die natuur) is nie deel van die industriële produksieproses van die projek nie. ☒

Krediteer enige geldige stellings.

(4)

6.2 (Ken 14 punte toe)

PAASLIKE (SUID-AFRIKAANSE) VOORBEELD

NAAM VAN DIE ONTWERPER: MARTIN KRUGER, Martin Kruger en Vennote , Architects Urban Designers ☒

DOELWITTE:

- Kruger glo in spanwerk vir die ontwikkelende ontwerpproses ☒ intense kliënte interaksie en 'n voortdurende reis na uitnemendheid en eenvoud. ☒ Sy filosofie is: "Alle geboue is die stad en die stad 'n groot huis". ☒
- Hy voel dat min stede behou 'n sin van menslikheid te danke aan hul behoefte om uit te brei en grond maksimaal te gebruik. ☒ Wolkekrabbers oorweldig diegene wat werk in hul skadu en sny ons af van buite-omgewing. ☒ Sy doel is 'n meer vriendelike, koesterende werksplek te skep. ☒
- Martin Kruger se praktyk is verbind tot die skep van geboue en nedersettings wat 'n positiewe bydrae tot die omgewing het, die besparing van CO₂ en die gebruik van die passiewe energie. ☒
- Die studio ondersoek ontwerpsprobleme op 'n verskeidenheid van skale en in diverse kontekste. Hul werk sluit uitstallings, bewaringswerk, nuwe nedersettings, openbare ruimtes en openbare geboue, sowel as 'n aantal uiteenlopende en mooi gemaakte private huise en plaasopstalle. ☒

INVLOEDE VAN SY WERKE:

- Volksboukuns – hy herinterpreteer argitektuur wat plaaslik beskikbare hulpbronne en tradisies om plaaslike behoeftes aan te spreek, en wat die omgewings-, kulturele en historiese konteks waarin dit bestaan, weerspieël. ☒
- Hy word ook beïnvloed deur die antieke Griekse idee van 'n Agora ('n openbare oop ruimte, gebruik as bymekaarkom plek en markte) en is geïnteresseerd in die ontwikkeling van 'n 'Afrika Agora'. ☒
- Modernisme beïnvloed hom in dat hy sluit modernistiese materiaal en konstruksie tegnieke in. ☒

DIE NAAM EN KORT BESPREKING VAN EEN ONTWERPER MET SPESIFIEKE VERWYSING NA DIE WYSE WAAROP OMGEWINGSAKE AANGESPREEK WORD.

ONTWERP : BP SUID AFRIKA SE HOOFKANTOOR by V&A Waterfront, Kaapstad. ☒

- Die gebou is 'n 9 500-vierkante meter trippel volume oopplan-kantoorruimte vir 600 mense. Dit is 'n miniatuur weergawe van Kruger se ideale stad. ☒
- Groot lantern-vormige strukture op die dak, laat lig deur filtreer na die sentrale atrium waar bome 'n ideale klimaat geniet. Hulle laat ook interne hitte ontsnap, wanneer nodig. ☒

- Bo die vensters is boksagtige rakke wat natuurlike lig in kanaliseer, maar het die dubbele vermoë om skaduwee te skep in die warmste tye van die jaar. Dit is energiebesparing op sy mees doeltreffendste omdat daar is geen behoefte vir verwarmers en lugverkoelers is nie. ☑
- 'n Dim-stelsel reguleer outomaties hoeveel interne lig benodig word. ☑
- Fotovoltaïese selle en termiese sonpaneel op die dak en afdakke verskaf 10 persent van die gebou se elektrisiteit. ☑
- Sensoriese elektriese ligte in die kantoorruimte beteken dat die laaste persoon om te verlaat, nie hoef te onthou om ligte af te skakel nie. Die sensors sit af as daar geen beweging is nie. ☑
- Afloop water uit die dak word opgegaar in 'n ondergrondse tenk met 'n kapasiteit van 1,3 miljoen liter. Hierdie water word gebruik vir die tuin en ablusie. ☑
- Herwinningsdromme is sentraal geplaas om werkers aan te moedig om te herwin. ☑
- Waar moontlik, is materiaal wat gebruik is, herwin, duursaam en lae-onderhoud. Matte, byvoorbeeld, is gemaak van 100 persent herwinde materiaal en die muurbehangsel deur Adri Schultz is gemaak van afval katoen geweef deur 'n groep vroue uit Khayelitsha. Pragtige rooshoutvloere regdeur die sentrale 'straat' van die gebou en die trappe kom uit volhoubare woude in Zimbabwe. ☑

VOORBEELD (INTERNASIONAAL)

HOK AGENTSAP ☑

- HOK is 'n internasionale ontwerp en ingenieurswese agentskap gestig in 1955. Hulle het meer as 1600 werknemers en werk op die ontwerpsprobleme wat wissel vir korporatiewe ontwerpe vir 'n volhoubare toekoms. ☑
- Hulle werk saam met multi-dissiplinêre spanne van professionele mense. Kliënte kom uit 'n verskeidenheid van lande en wissel van individue korporasies tot regeringsagentskappe s. ☑
- die No. 1 rolmodel vir Volhoubare en Hoë Prestasie Ontwerp deur "Ontwerp Intelligensie". In 2012 is hulle aangewys as een van die Top 100 Green Design Firms in 'Engineering News'. ☑

DOELWITTE

- Hulle doelwit is om buitengewone ontwerp idees en oplossings, wat die belangrikste sosiale en omgewingsfaktore, menslike behoefte en versorging van die omgewing in ag neem, te lewer. ☑
- (Hulle wil LEED (Leierskap in Energie en Omgewingsontwerp) sertifisering te bereik vir die strukture wat hulle ontwerp. LEED herdefinieer die wyse waarop ontwerpers en gebruikers dink oor die ruimtes waarin ons leef en werk. HOK se missie is om verantwoordelike rentmeesters / versorgers van die omgewing te wees. ☑

- Die maatskappy se doelwitte wat hulle in elke projek integreer sluit in:
  - Die skep van unieke, uitstaande omgewings volgens die behoeftes van kliënte.
  - Inspireer en respekteer mense deur hul projekte en ontwerpe deur aandag te skenk aan die verskillende kulturele, organisasies en persoonlike waardestelsels van die groepe en individue. ☑
  - Die vereniging van individue en plekke deur kreatiewe verkenning en wisselende uitkykpunte. ☑

INVLOEDE:

- Die behoeftes van alle mense en vir volhoubaarheid in globale omgewingskwessies. In 2009 implementeer hulle 'n 'Volhoubare Bedryf' plan deur middel van hul agentskap. ☑

KARAKTEREIEISKAPPE:

- Hulle het baie beginsels wat verband hou met biomimicry (nabootsing van die natuur) in hul ontwerp-projekte aangeneem. In 2008 het hulle met die Biomimicry Groep probeer vasstel hoe biomimicry en 'Lewensbeginsels' gebruik kan word in ontwerp. (Lewensbeginsels verwys na natuurlike stelsels, patrone en metodes wat oor tyd ontwikkel het.) ☑
- HOK het 'n aantal van volhoubare praktyke aan die bedryf bekend gestel en voortdurend daarna streef om 'n bydrae tot verantwoordelike ontwerppraktyk te maak.
- In 1999 publiseer hulle "HOK Reisgids om Volhoubare Ontwerp".
- Hulle het die "Proses Zero: Retrofit Resolution" ontwikkel. Dit is 'n metode wat gevestigde geboue meer energie doeltreffend te maak.
- Hulle bevorder volhoubare sosiale en omgewing ontwerp op 'n professionele vlak. Hulle het ook vrywilligers en donateurs in 'n poging om ontwerpers en gemeenskappe bymekaar te bring om die beste ontwerp oplossings te kry.

VOORBEELD: "PROSES ZERO: RETROFIT RESOLUTION"

- 'n Span van argitekte en ingenieurs van HOK herontwerp die Los Angeles Federale diens se hoofkantoor in Amerika. Die bestaande gebou was 46 jaar oud en 'RETROFIT RESOLUTION' moes dit meer energie doeltreffend maak. Die ontwerp het die 'Net Zero gebou retrofit voorlegging vir Metropolis Magazine se Next Generation Design Competition 2011' gewen.
- Die doel was om die gebou koolstofvrystellings met dertig persent verminder teen die jaar 2020. Groot geboue verbruik baie elektrisiteit. Natuurlik het dit 'n invloed op natuurlike hulpbronne soos steenkool om elektrisiteit op te wek. Die retrofit plan verminder algehele vraag na energie vir die gebou met 88%.

- Metode: Hulle oplossing behels *biomimicry* (nabootsing van die natuur) deurdat hulle energie-produserende mikro-alge gebruik om energie te produseer vir die gebou. Dit sal die vorm van 'n vyf en twintig duisend vierkant mikro-alge bioreaktorstelsel wat nege persent van kragvoorsiening vir die opgeknapte gebou se kragvoorsiening sal genereer.
- 'n Modulêre stelsel van alge in buise omvou die gebou en absorbeer die son se uitstraling om lipiede vir brandstof produksie te skep. Terselfdertyd gee dit skadu vir kantoorruimtes. Hierdie foto-bioreaktor verander die gebou in 'n lewende entiteit. Die alge-buise en die louvers rondom die gebou het 'n sterk liniêre voorkoms.
- Ander bewese energie vernuwingsstrategieë wat gebruik word in die ontwerp sluit geïntegreerde louvers vir natuurlike ventilasie. 'n Nuwe fasade met 35.000 vierkante meter van fotovoltiese film en dertig duisend vierkante meter van organiese dak-sonpanele wat water sirkuleer deur vloere om te help met verwarming. Hierdie natuurlike ventilasiestelsel sowel as die skadu- en verkoelingsstelsels, dra by tot kalmerende atmosfeer. Dit skep 'n gesonder, aangename werksomgewing.
- Buite lyk dit steeds na 'n kantoorgebou en die nuwe ontwerp word moeiteloos in die algehele ontwerp opgeneem wat na 'n verenigde buite voorkoms lei.
- Die ontwerp het die eerste prys vir Stedelike Alge Kultuur in die "Alge Landscape Design" gekry. ☒

Krediteer enige feitlike en goed beredeneerde antwoord.

(14)

V6 VLAK	KOGNITIEWE VAARDIGHEDE	GEWIGS-TOEKENNING %	VRAAG	PUNTE (20)
Lae orde	Kennis/ Leesbegrip	30%	Deel van 6.1.1 Deel van 6.1.3	2+4
Middel orde	Toepassing	40%	Deel van 6.1.2 Deel van 6.1.3	2+4
Hoër orde	Analise Sintese Evaluering	30%	Deel van 6.1.2 Deel van 6.1.3	2+4

TOTAAL AFDELING C: 30
GROOTTOTAAL: 100